

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 29 ΚΑΙ 30

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ
ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2018 ΕΩΣ 2021

**ΕΡΓΟ: ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΙΣΧΥΟΣ
6ΜW, ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΕΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΛΤΔ», ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΨΕΜΑΤΙΣΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΧΟΙΡΟΚΟΙΤΙΑΣ, ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
(ΛΑΡ/00939/2021)**

1. Εισαγωγή

Στα πλαίσια των περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα έργα Νόμων του 2018 έως 2023, η Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) για το έργο υποβλήθηκε στην Περιβαλλοντική Αρχή με σχετική επιστολή από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (Αρ. Φακ. ΛΑΡ/00939/2021 και ημερ. 21.10.2021) για αξιολόγηση.

Με την υποβολή της πιο πάνω ΜΕΕΠ, ο Κύριος του έργου προχώρησε, όπως προβλέπουν οι πιο πάνω Νόμοι, στη γνωστοποίηση σε δύο (2) ημερήσιας κυκλοφορίας εφημερίδες, για την υποβολή στην Περιβαλλοντική Αρχή εντός τριάντα (30) ημερών, απόψεων ή παραστάσεων από το κοινό αναφορικά με το περιεχόμενο της ΜΕΕΠ ή αναφορικά με τις επιπτώσεις που η εκτέλεση ή λειτουργία του έργου ενδέχεται να επιφέρει στο περιβάλλον.

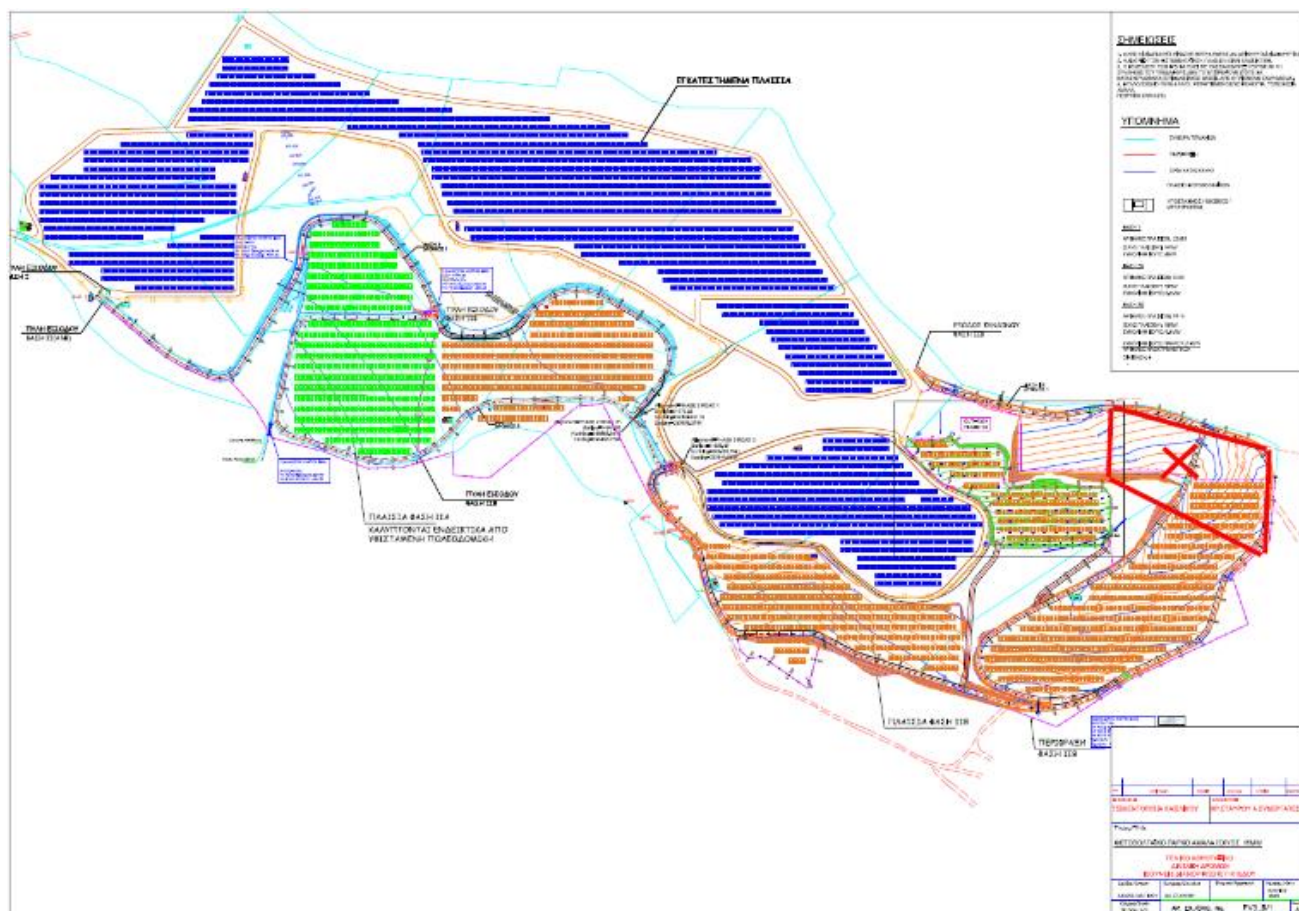
Σε κατοπινή επιτόπια επίσκεψη που διενεργήθηκε από λειτουργούς του Τμήματος Περιβάλλοντος (ΤΠ) διαπιστώθηκε ότι είχαν ήδη προβεί σε προκαταρκτικές εργασίες εκχέρσωσης του χώρου, αλλοιώνοντας το υφιστάμενο περιβάλλον. Για το λόγω αυτό ενημερώθηκε ο Κύριος του Έργου ο οποίος έπαυσε όλες τις δραστηριότητες εντός του προτεινόμενου χώρου, απομάκρυνε τα κατασκευαστικά υλικά και φωτοβολταϊκά πλαίσια που είχαν τοποθετηθεί, ώστε να συνεχίσει η αξιολόγηση του έργου.

Λόγω της εγγύτητας του έργου με την Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) «Ποταμός Πεντάσχοινος [CY6000008]», μετά από σχετική επιστολή του ΤΠ, ενημερώθηκε ο Κύριος του Έργου για την ανάγκη υποβολής Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ). Η ΕΟΑ υποβλήθηκε στις 09.11.2022 και αξιολογήθηκε στις 12.01.2023, ενώ η σχετική Έκθεση ΕΟΑ ετοιμάστηκε και κοινοποιήθηκε στις 10.03.2023. Με βάση τα πορίσματα της Έκθεσης ΕΟΑ και σε συνέχεια αυτής, το ΤΠ ενημέρωσε τον Κύριο του Έργου για τροποποιήσεις που έπρεπε να εφαρμοστούν στο σχεδιασμό του ΠΕ και αφορούν κυρίως την εξαίρεση συγκεκριμένου τεμαχίου από το ΠΕ, καθώς και μετατόπιση της περιφράξης του, λόγω της εγγύτητας τους σε φωλιά του είδους καθορισμού *Aquila fasciata* (σπιζαετός).

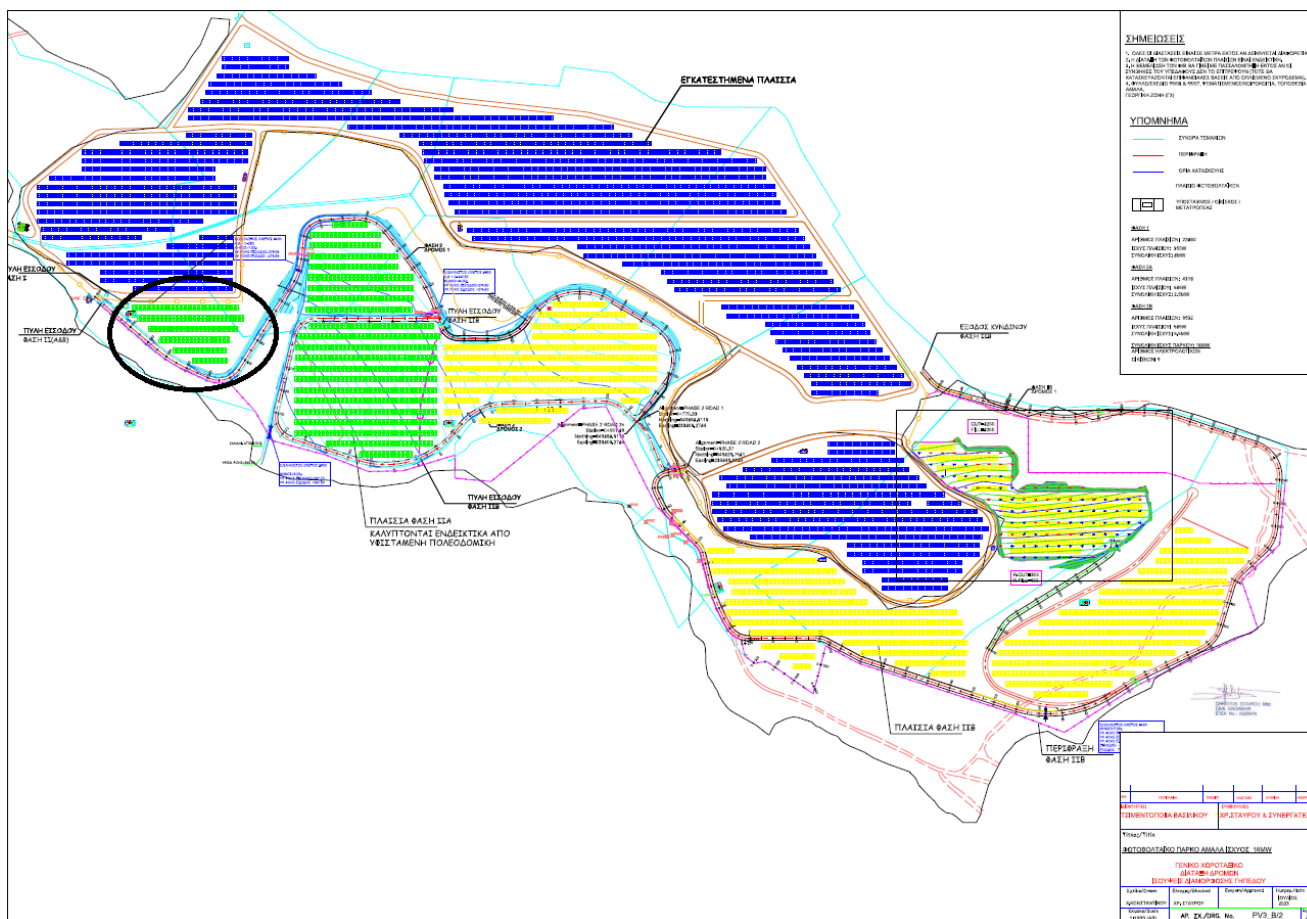
Μετά από αίτημα του Κύριου του Έργου που υποβλήθηκε με επιστολή στις 21.04.2023, ακολούθησε συνάντηση με λειτουργούς του ΤΠ και της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας στις 04.07.2023 όπου συζητήθηκαν συγκεκριμένες ανησυχίες που αφορούσαν την βιωσιμότητα του έργου και την ασφάλεια των εγκαταστάσεων. Μετά τη συζήτηση υποβλήθηκε νέα πρόταση χωροθέτησης του έργου προς το ΤΠ, για την οποία ενημερώθηκε η ad-hoc επιτροπή ΕΟΑ τον Οκτώβριο 2023 και επικαιροποιήθηκε η Έκθεση ΕΟΑ. Η σχεδιαστική λύση που πρότεινε ο Κύριος του Έργου, καθώς και η σχετική περιοχή αποκλεισμού που απαίτησε το ΤΠ, παρουσιάζονται στις εικόνες 1 & 2 που ακολουθούν.

Η Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΕΕΠΕ) εξέτασε το έργο σε συνεδρία της στις 16.01.2024, στα πλαίσια της Γνωμάτευσης της Περιβαλλοντικής Αρχής για τη «Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) σχετικά με τη Χωροθέτηση των έργων που Αξιοποιούν Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στον τομέα της Ηλεκτροπαραγωγής».

Με βάση τις απόψεις των μελών της Επιτροπής, την επιτόπια επίσκεψη, τις θέσεις των διαφόρων Τμημάτων και των Τοπικών Αρχών, και τη ΜΕΕΠ, ετοιμάστηκε η παρούσα Γνωμοδότηση της Περιβαλλοντικής Αρχής.

Εικόνα 1:Τροποποιημένη πρόταση ΤΠ – περιοχές αποκλεισμού με κόκκινο πλαίσιο-X, επέκταση με πορτοκαλί χρώμα

Εικόνα 2: Τελική σχεδιαστική λύση του έργου, επέκταση με κίτρινο χρώμα και πράσινο χρώμα σε κύκλο

2. Περιγραφή και χωροθέτηση του έργου

Το έργο προτείνεται να πραγματοποιηθεί εντός των τεμαχίων 52, 253, 260, 245 και 130, Φ/Σχ. 55/06 και 07, τα οποία έχουν συνολική έκταση 168901 τ.μ. Αφορά επέκταση υφιστάμενου πάρκου εγκατεστημένης ισχύος 8 MW, όπως παρουσιάζεται στην Εικόνα 2 με μπλε και πράσινο χρώμα. Η πολεοδομική ζώνη των τεμαχίων είναι γεωργική και κτηνοτροφική (Γ3, Δ1, Δ2) και η πρόσβαση γίνεται μέσω χωματινού δρόμου. Το έργο πρόκειται να γίνει σε χώρο, σε τμήμα του οποίου παλαιότερα εκτελούνταν λατομικές εργασίες.

Στην ευρύτερη περιοχή εντοπίζονται τεμάχια με χαμηλή θαμνώδη βλάστηση, με είδη κοινά που συναντώνται σε αγροτικές περιοχές της Κύπρου. Εντός των τεμαχίων δεν εντοπίζεται βλάστηση, γιατί πραγματοποιήθηκαν εργασίες μηχανικής ισοπέδωσης και περίφραξης.

Η περιοχή μελέτης, και συγκεκριμένα το τεμάχιο 253, βρίσκεται 200 μέτρα δυτικά της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) «Ποταμός Πεντάσχοιμος» του Ευρωπαϊκού Δικτύου Natura 2000, με κωδικό CY6000008. Η σχετική έκθεση ειδικής οικολογικής αξιολόγησης για το ΠΕ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι με την εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων μετριασμού ως ουσιώδεις όρους του σχετικού παραρτήματος της παρούσας γνωμοδότησης, οι αναμενόμενες επιπτώσεις από το έργο στο είδος χαρακτηρισμού της περιοχής, *Aquila fasciata*, και κατά συνέπεια στην επίτευξη των Στόχων Διατήρησης της περιοχής ΖΕΠ, περιορίζονται τόσο σε δριμύτητα όσο και σε διάρκεια.

Τα υπό ανάπτυξη τεμάχια βρίσκονται 2 χλμ. από την οικιστική ζώνη της κοινότητας Αγίου Θεοδώρου Λ/κος (βορειοανατολικά), 3,1 χλμ. από την τουριστική ζώνη των κοινοτήτων Αγίου Θεοδώρου Λ/κος και Μαρωνίου (νοτιοανατολικά), 1,1 χλμ. από την ζώνη παραθεριστικής κατοικίας της κοινότητας

Μαρωνίου (νοτιοδυτικά), 430 μ. από την ζώνη παραθεριστικής κατοικίας της κοινότητας Ψεματισμένου (δυτικά) και 2,1 χλμ. από την οικιστική ζώνη της κοινότητας Χοιροκίτιας (βορειοδυτικά).

Στο προτεινόμενο έργο θα εγκατασταθούν 11424 φ/β πλαίσια δυναμικότητας 530 Wp και θα τοποθετηθούν σε σειρές πάνω σε βάσεις στήριξης. Επίσης θα τοποθετηθούν μετατροπείς τάσης και καλώδια για την διασύνδεση των πλαισίων. Για το έργο θα πρέπει να εγκατασταθούν δωμάτιο μετρητών ΑΗΚ, δωμάτιο παραγωγού, δωμάτιο για εγκατάσταση βοηθητικού εξοπλισμού του παραγωγού, να κατασκευαστεί οδοποιία χωμάτινης επιφάνειας με χώρο στάθμευσης, και να τοποθετηθεί περίφραξη περιμετρικά της περιοχής μελέτης. Η συνολική έκταση που θα καλύψουν οι υποδομές του προτεινόμενου έργου εκτιμάται περίπου σε 71044 τ.μ. Η σύνδεση του προτεινόμενου έργου με το δίκτυο της ΑΗΚ αναμένεται να ενσωματωθεί με αυτήν του υφιστάμενου και εν λειτουργία ΦΒ πάρκου.

Η περιοχή μελέτης είναι ημιορεινή και μέρος των τεμαχίων στα οποία προβλέπεται να εγκατασταθεί το προτεινόμενο έργο είχε χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν για λατομικές δραστηριότητες. Εντός των τεμαχίων δεν εντοπίζεται βλάστηση, γιατί πραγματοποιήθηκαν εργασίες μηχανικής ισοπέδωσης και περίφραξης. Κατά τις καταγραφές της ορνιθοπανίδας, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, παρατηρήθηκαν στην ευρύτερη περιοχή 25 είδη πτηνών, μεταξύ των οποίων και ορισμένα από τα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ. Σύμφωνα με στοιχεία της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, σε απόσταση ενός (1) χλμ. από το τεμάχιο 253 της προτεινόμενης ανάπτυξης, εντοπίζεται φωλιά του είδους *A. fasciata* (σπιζαετός).

Οι συσσωρευτικές επιπτώσεις που αξιολογήθηκαν για το έργο αφορούν την επέκταση του υφιστάμενου φωτοβολταϊκού πάρκου, την κτηνοτροφική δραστηριότητα εντός και πλησίον της ΖΕΠ, την παρουσία εκτεταμένου οδικού δικτύου που επεκτείνεται συνεχώς με δημιουργία χωμάτων μη εγγεγραμμένων δρόμων, την παραχώρηση ερευνητικής άδειας λατομείου στο ύψος του φράγματος Διπόταμου, την παρουσία μεμονωμένων υποστατικών (κατοικίες, γεωργικές αποθήκες), και την επέκταση/αναβάθμιση των υποδομών του δικτύου μεταφοράς ηλεκτρισμού.

3. Περιγραφή των περιβαλλοντικών στοιχείων που ενδέχεται να επηρεαστούν σοβαρά από το έργο και των πιθανών επιπτώσεων που το έργο ενδέχεται να προκαλέσει στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

3.1. Επιπτώσεις κατά τη φάση κατασκευής

3.1.1. Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Τα έργα κατασκευής δεν αναμένεται να έχουν ιδιαίτερες επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά. Οι επιπτώσεις σχετίζονται με την πιθανότητα ανεξέλεγκτης απόρριψης υγρών χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού εργοταξίου και από την απόρριψη των στερεών αποβλήτων που θα δημιουργηθούν κατά τις κατασκευαστικές εργασίες. Η λανθασμένη διαχείριση αυτών των αποβλήτων, δύναται να προκαλέσει επιφανειακές απορροές, ή να εισχωρήσουν στα υπόγεια ύδατα.

3.1.2. Επιπτώσεις στο έδαφος

Οι επιπτώσεις στο έδαφος κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών θα προκληθούν από τη δημιουργία στερεών μη-επικινδύνων αποβλήτων (μπάζα, οικοδομικά απόβλητα, απορρίμματα συσκευασιών εξοπλισμού), τα οποία πιθανών να απορριφθούν στο έδαφος και την πιθανή ανεξέλεγκτη απόρριψη υγρών και χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού των εργοταξίων.

3.1.3. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Οι πιθανές επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας αναμένεται να προέλθουν από τις εκπομπές των μηχανημάτων κατασκευής και του σχετικού εξοπλισμού που θα χρησιμοποιηθούν σε όλες τις φάσεις των κατασκευαστικών εργασιών. Οι εργασίες κατασκευής των νέων εγκαταστάσεων του φωτοβολταϊκού πάρκου αποτελούν τη βασικότερη πηγή έκλυσης σκόνης η οποία μπορεί να έχει σημαντικές, αλλά παροδικού χαρακτήρα επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα της περιοχής.

3.1.4. Επιπτώσεις στο τοπίο

Οι επιπτώσεις στο τοπίο και τα πιθανά προβλήματα αισθητικής ρύπανσης μπορούν να προκύψουν από τις δραστηριότητες κατασκευής του έργου, την εναπόθεση και συσσώρευση των υλικών στον χώρο του εργοταξίου και τη μετακίνηση του εξοπλισμού στο οδικό δίκτυο.

3.1.5. Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους

Οι επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους από τις εργασίες κατασκευής εντοπίζονται κυρίως στην κατανάλωση καυσίμων κατά τη λειτουργία των μηχανημάτων κατασκευής.

3.1.6. Επιπτώσεις στους βιολογικούς πόρους

Λόγω των εργασιών εκχέρσωσης που έλαβαν χώρα η χλωρίδας των τεμαχίων έχει αφαιρεθεί. Συνέπεια αυτού είναι η μείωση της χρησιμότητας των τεμαχίων για τροφοληψία από είδη πανίδας. Επιπλέον, λόγω της εγγύτητας του έργου σε φωλιά του *A. fasciata*, είδος χαρακτηρισμού της ΖΕΠ το οποίο απαιτεί ζώνη «μη ενόχλησης» 2 χλμ., πιθανή διαταραχή της περιοχής και όχληση που θα προκληθεί κατά την κατασκευή του προτεινόμενου έργου, μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια θέσεων αναπαραγωγής και τροφοληψίας του είδους. Για σκοπούς προστασίας του είδους, εξαιρέθηκε το βόρειο-ανατολικό τμήμα της περιοχής μελέτης από την ανάπτυξη ώστε να διατηρηθεί η απαιτούμενη ζώνη «μη ενόχλησης».

3.1.7. Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Οι επιπτώσεις στην υγεία (θόρυβος, δονήσεις, ασφάλεια) δεν αναμένονται να επιβαρύνουν σημαντικά το περιβάλλον λόγω της θέσης των τεμαχίων, τα οποία βρίσκονται σε μακρινή απόσταση από την πλησιέστερη οικιστική περιοχή. Η στάθμη θορύβου κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών αναμένεται ότι θα αυξηθεί στην περιοχή, χωρίς όμως να ξεπερνά τα συνιστάμενα όρια εκθέσεως σε θόρυβο που ορίζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας - τα 55dB(A) για τον δείκτη ημέρας. Οι επιπτώσεις στο κυκλοφοριακό δίκτυο κατά την κατασκευή του έργου προβλέπεται ότι θα προκληθούν κατά τη διάρκεια μεταφοράς των πλαισίων και των βάσεων, τη μεταφορά του μπετόν και των άλλων δομικών υλικών.

3.2. Επιπτώσεις κατά τη φάση λειτουργίας

3.2.1. Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Αναμένεται η δημιουργία πολύ μικρών ποσοτήτων υγρών και στερεών αποβλήτων κατά τη λειτουργία του έργου, από τις εκπλύσεις των πλαισίων και τη δραστηριότητα των εργαζομένων στο έργο, τα οποία μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά τα υδατορέματα που συνορεύουν και διατρέχουν τα τεμάχια του έργου. Εκτιμάται ότι θα χρησιμοποιούνται περίπου 250 κ.μ. νερό ανά έτος για την έκπλυση των πλαισίων, που θα γίνεται τέσσερις (4) φορές το χρόνο.

3.2.2. Επιπτώσεις στο έδαφος

Δεν αναμένεται να υπάρξει δημιουργία ποσότητας στερεών αποβλήτων κατά τη λειτουργία του έργου ενώ οι αντίστοιχες ποσότητες υγρών αποβλήτων θα είναι μικρές. Το έργο δεν θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στη γεωλογία και στο φυσικό ανάγλυφο της περιοχής.

3.2.3. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Αναμένονται θετικές επιπτώσεις από τη λειτουργία του έργου αφού η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας είναι σύμφωνη με το σύγχρονο μοντέλο της αειφόρου ανάπτυξης του τομέα της ηλεκτροπαραγωγής που επιβάλλει τον μηδενισμό όπου είναι δυνατόν των εκπομπών ρύπων στο περιβάλλον και τη μεγιστοποίηση της διατήρησης των φυσικών ενεργειακών πόρων.

3.2.4. Επιπτώσεις στο τοπίο

Αφορά τον βαθμό οπτικής όχλησης που προκύπτει από την οπτική παρενόχληση ή παρεμπόδιση που προξενεί το έργο σε κάποιο παρατηρητή. Η κατασκευή του έργου θα προκαλέσει περιορισμένη, πρόσθετη οπτική όχληση, λόγω της επέκτασης του υφιστάμενου φωτοβολταϊκού πάρκου.

3.2.5. Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους

Δεν αναμένονται επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους από τη λειτουργία του έργου αφού δε θα καταναλώνει ενέργεια. Θα υπάρχει κατανάλωση περίπου 250 κ.μ. νερού για πλύσιμο των πλαισίων, ετησίως.

3.2.6. Επιπτώσεις στους βιολογικούς πόρους

Λόγω της εξαίρεσης του βορειοανατολικού μέρους των τεμαχίων από την ανάπτυξη, η χλωρίδα που αφαιρέθηκε αναμένεται να επανέλθει σε βάθος χρόνου και το φυσικό περιβάλλον εντός της ζώνης «μη ενόχλησης» του *A. fasciata* να αποκατασταθεί.

3.2.7. Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Κατά το στάδιο της συντήρησης αναμένεται να αυξηθεί η στάθμη θορύβου στην περιοχή σε πολύ μικρό βαθμό και παροδικά. Επιπτώσεις στη δημόσια υγεία θα υπάρξουν σε περίπτωση πυρκαγιάς ενώ αρνητικές επιπτώσεις στην κυκλοφορία και στην οικονομία δεν αναμένονται να υπάρξουν.

3.3. Επιπτώσεις κατά τη φάση αποξήλωσης

3.3.1. Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Τα έργα αποξήλωσης δεν αναμένεται να έχουν ιδιαίτερες επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά. Οι επιπτώσεις σχετίζονται με την πιθανότητα ανεξέλεγκτης απόρριψης υγρών χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού εργοταξίου και από την απόρριψη των στερεών αποβλήτων που θα δημιουργηθούν κατά τις κατασκευαστικές εργασίες. Η λανθασμένη διαχείριση αυτών των αποβλήτων, δύναται να προκαλέσει επιφανειακές απορροές, ή να εισχωρήσουν στα υπόγεια ύδατα

3.3.2. Επιπτώσεις στο έδαφος

Οι κατεδαφίσεις των κατασκευών από οπλισμένο σκυρόδεμα (οικίσκοι) θα δημιουργήσουν στερεά, μη-επικίνδυνα απόβλητα (μπάζα, οικοδομικά απόβλητα, απορρίμματα συσκευασιών εξοπλισμού) τα οποία θα απορριφθούν στο έδαφος. Επιπλέον, η πιθανή, ανεξέλεγκτη απόρριψη υγρών και χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού των εργοταξίων, δύναται να επηρεάσουν το έδαφος.

3.3.3. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Οι πιθανές, αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρα αναμένεται να προέλθουν από τις εκπομπές των μηχανημάτων αποξήλωσης και του σχετικού εξοπλισμού που θα χρησιμοποιηθούν. Θα υπάρξει έκλυση σκόνης η οποία μπορεί να έχει σημαντικές, αλλά παροδικού χαρακτήρα επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα της περιοχής.

3.3.4. Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους

Κατά την αποξήλωση του έργου θα χρησιμοποιηθεί ενέργεια συμβατικού τύπου μέσω προσωρινών εγκαταστάσεων ηλεκτρισμού για τη λειτουργία των μηχανημάτων και του εξοπλισμού.

3.3.5. Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Οι επιπτώσεις στην υγεία (θόρυβος, δονήσεις, ασφάλεια) δεν αναμένονται να επιβαρύνουν το περιβάλλον. Η στάθμη θορύβου κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης αναμένεται ότι θα αυξηθεί στην περιοχή, χωρίς όμως να ξεπερνά τα συνιστάμενα όρια εκθέσεως σε θόρυβο που ορίζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. Οι επιπτώσεις στο κυκλοφοριακό κατά την αποξήλωση του έργου προβλέπεται ότι θα προκληθούν κατά τη διάρκεια μεταφοράς των στερεών αποβλήτων που θα προκύπτουν από το χώρο του έργου.

4. Περιγραφή των μέτρων που προβλέπονται για να αποτραπούν, προληφθούν ή μετριαστούν επιπτώσεις στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Στη ΜΕΕΠ περιλαμβάνονται μέτρα μετριασμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά τα στάδια κατασκευής και λειτουργίας του έργου και αφορούν τα πιο κάτω:

- Τη διαχείριση των αποβλήτων θα γίνει σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Αποβλήτων Νόμου (Αρ.17(Ι)/2019) και τους τροποποιητικούς του.
- Ανάπτυξη διαχειριστικού σχεδίου του εργοταξίου, που θα περιλαμβάνει μέτρα ελέγχου και διάθεσης αποβλήτων, πριν την έναρξη των εργασιών.
- Παρουσία κατάλληλου εξοπλισμού για αντιμετώπιση περιστατικών διαρροής καυσίμων και λιπαντικών.
- Χρήση σύγχρονου εξοπλισμού που θα συντηρείται τακτικά.
- Διαβροχή των χωμάτων οδεύσεων και των χώρων όπου είναι πιο πιθανό να υπάρξει εκπομπή σκόνης.
- Καθορισμός χαμηλής ταχύτητας κίνησης οχημάτων στους χώρους του εργοταξίου και χρήση καλυμμάτων των φορτηγών οχημάτων που μεταφέρουν χώμα ή άλλα υλικά.
- Χρήση ατομικού προστατευτικού εξοπλισμού για τον ήχο από το προσωπικό και τους επισκέπτες τους εργοταξίου κατά τη φάση κατασκευής.
- Τήρηση των καθορισμένων ωρών εργασίας.
- Κατάλληλος προγραμματισμός και εκτέλεση των απαραίτητων δρομολογίων για την μεταφορά προς και την απομάκρυνση υλικών από το εργοτάξιο.
- Περίφραξη του εργοταξίου και αποκατάσταση του χώρου με το πέρας των εργασιών.

5. Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Η περιοχή μελέτης, και συγκεκριμένα το τεμάχιο 253, βρίσκεται 200 μέτρα δυτικά της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) «Ποταμός Πεντάσχοινος» του Ευρωπαϊκού Δικτύου Natura 2000, με κωδικό CY6000008.

Σύμφωνα με την Γνωμάτευση της Περιβαλλοντικής Αρχής για τη ΣΜΠΕ από τη χωροθέτηση των έργων που αξιοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής, που

εκδόθηκε στις 21.02.2022, εκπονήθηκε ΜΕΟΑ η οποία εξετάστηκε σε συνεδρία της *ad-hoc* Επιτροπής στις 12.01.2023. Η σχετική Έκθεση Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης επισυνάπτεται.

Σύμφωνα με τη Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, οι πιθανές επιπτώσεις κατά την κατασκευή του έργου, αναμένεται να αφορούν κυρίως τη διασπορά σκόνης και την πρόκληση θορύβου, λόγω των χωματουργικών και κατασκευαστικών εργασιών που θα λάβουν χώρα. Λόγω των χωματουργικών εργασιών εντός των τεμαχίων 252 και 253 οι οποίες πραγματοποιήθηκαν πριν την υποβολή της εν λόγω μελέτης, δεν είναι δυνατή η πλήρης αξιολόγηση και εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Η ανάπτυξη του έργου χωροθετείται πλησίον φωλιάς του είδους *Aquila fasciata*, το οποίο αποτελεί είδος χαρακτηρισμού της ΖΕΠ και απαιτεί μια ζώνη «μη ενόχλησης» με ακτίνα 2 χλμ. από τη φωλιά του, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος εγκατάλειψης. Συνεπώς πιθανή διαταραχή της περιοχής και όχληση που θα προκληθεί κατά την κατασκευή του προτεινόμενου έργου, μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια θέσεων αναπαραγωγής και τροφοληψίας του είδους.

Κατά τη λειτουργία του έργου, οι επιπτώσεις στη ΖΕΠ αφορούν κυρίως την αύξηση της υφιστάμενης στάθμης θορύβου σε μικρό βαθμό κατά τις περιόδους συντήρησης των υποδομών, αλλά και επιπτώσεις στους βιολογικούς πόρους λόγω της εκχέρσωσης της φυσικής βλάστησης, επηρεάζοντας τα πτηνά που χρησιμοποιούν την περιοχή για τροφοληψία.

Επιπλέον στην περιοχή ΖΕΠ υφίστανται συσσωρευτικές επιπτώσεις, οι οποίες προέρχονται από διάφορες πιέσεις και απειλές με σημαντικότερες τις ακόλουθες:

- Λειτουργία κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων εντός και πλησίον της ΖΕΠ.
- Άλλα Φωτοβολταϊκά Πάρκα που λειτουργούν ήδη ή προγραμματίζεται να κατασκευαστούν στην ευρύτερη περιοχή.
- Παρουσία εκτεταμένου οδικού δικτύου και συνεχής επέκτασή του με δημιουργία χωμάτων μη εγγεγραμμένων δρόμων.
- Παραχώρηση ερευνητικής άδειας λατομείου στο ύψος του φράγματος Διπόταμου.
- Ύπαρξη υποστατικών, όπως μεμονωμένες κατοικίες και γεωργικές αποθήκες.
- Υποδομές του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας της ΑΗΚ.
- Καταστροφή της φυσικής βλάστησης, κατακερματισμός και απώλεια οικοτόπων, που προκύπτει αθροιστικά από διάφορες δραστηριότητες εντός της ευρύτερης περιοχής.

Για την αξιολόγηση των επιπτώσεων του έργου στη ΖΕΠ «Ποταμός Πεντάσχοινος», στα αντικείμενα προστασίας και στους στόχους διατήρησής της λήφθηκαν υπόψη η Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, το γεγονός ότι οι χωματουργικές εργασίες και η περιφραγή των τεμαχίων έχουν ολοκληρωθεί, το Διαχειριστικό Σχέδιο της περιοχής ΖΕΠ «Ποταμός Πεντάσχοινος», η σχετική νομοθεσία, και οι εξειδικευμένες γνώσεις των ειδικών που συμμετείχαν στην *ad-hoc* Επιτροπή.

Σύμφωνα με τα πορίσματα της ΕΟΑ η κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου φωτοβολταϊκού πάρκου αναμένεται να έχει σημαντικές, αρνητικές επιπτώσεις, ιδιαίτερα στο είδος χαρακτηρισμού της περιοχής *Aquila fasciata*) και κατά συνέπεια στην επίτευξη των Στόχων Διατήρησης της περιοχής ΖΕΠ. Για τον μετριασμό των δυνητικών επιπτώσεων του έργου στην ΖΕΠ, εφαρμόζονται συγκεκριμένοι όροι στο σχετικό Παράρτημα Όρων της παρούσας.

6. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Η Περιβαλλοντική Αρχή, κατά τη διαμόρφωση της θέσης της, έλαβε υπόψη τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν με βάση το άρθρο 28 των Νόμων, τις θέσεις των μελών της Επιτροπής, των εμπλεκόμενων Τμημάτων, την έκθεση ΕΟΑ, και τις επιτόπιες επισκέψεις. Η Περιβαλλοντική Αρχή δε φέρει ένσταση στην κατασκευή του έργου υπό τους όρους / προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα Όρων, που επισυνάπτεται.

Στη Γνωμοδότηση επισυνάπτεται Συνοπτικό Σημείωμα της Περιβαλλοντικής Αρχής για τον τρόπο και στο βαθμό στον οποίο ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων.

Η Γνωμοδότηση έχει διάρκεια ισχύος όσο και η ισχύς της πολεοδομικής ή άλλης άδειας, νοουμένου ότι, στο διάστημα που μεσολαβεί, δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων αυτή εκδόθηκε.

Παναγιώτης Χαραλάμπους,
για Αν. Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος,

Περιβαλλοντική Αρχή

Αρ. Φακ. 02.10.011.005.001.116

15 Μαΐου 2024

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 29(3)

ΕΡΓΟ: ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΙΣΧΥΟΣ 6ΜW, ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΕΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ», ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΨΕΜΑΤΙΣΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΧΟΙΡΟΚΟΙΤΙΑΣ, ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ (ΛΑΡ/00939/2021)

Οι απόψεις του Τμήματος Γεωργίας υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος μέσω του κύριου του έργου που του κοινοποιήθηκαν μέσω επιστολής (αρ. φακ. 5.33.005, ημερ. 28.07.2021) και είναι θετικές για τη δημιουργία του εν λόγω έργου, αφού τα τεμάχια δεν καλλιεργούνται και χαρακτηρίζονται ως άγονα.

Το Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας του Περιβάλλοντος (Terra Cypria) εξέφρασε τις απόψεις του γραπτώς με ηλεκτρονική επιστολή ημερ. 29.01.2024. Δεν φέρει ένσταση στην κατασκευή και λειτουργία του έργου, δεδομένου ότι τα φωτοβολταϊκά πλαίσια έχουν αποψιλωθεί από το τμήμα του τεμαχίου, για το οποίο η έκθεση ΕΟΑ προνοεί την μη εγκατάσταση πλαισίων. Επιπλέον για το συγκεκριμένο μέρος των τεμαχίων εισηγήθηκαν όπως τεθεί όρος για την αποκατάσταση της εν λόγω περιοχής από τις εργασίες εκχέρσωσης και αποψίλωσης της βλάστησης με φυτεύσεις γηγενών ειδών χλωρίδας.

Η Επαρχιακή Διοίκηση Λάρνακας εξέφρασε τις θετικές απόψεις της σε επιστολή, αρ. φακ. 5.33.026.029.007 και ημερ. 21.03.2024, νοουμένου ότι εξασφαλιστεί ικανοποιητική πρόσβαση στα τεμάχια και ότι τηρούνται οι ρυθμίσεις σχετικά με την χωροθέτηση φωτοβολταϊκών πάρκων σε γεωργική γη. Επιπλέον, ενημέρωσε ότι αναπόσπαστο μέρος της πολεοδομικής άδειας για το υφιστάμενο φ/β πάρκο είναι η αναβάθμιση/ διεύρυνση του αγροτικού δρόμου που συνδέει την κοινότητα Μαρωνίου με την ανάπτυξη στην κοινότητα Ψεματισμένου, με την καταβολή προσυμφωνημένου ποσού προς τις δύο Κοινότητες που με τη σειρά τους θα αναλάβουν τις απαραίτητες δράσεις για την υλοποίηση αυτού του σκοπού.

Οι θέσεις του Terra Cypria ενσωματώνονται ως όροι του σχετικού Παραρτήματος που επισυνάπτεται. Οι θέσεις της Επαρχιακής Διοίκησης αφορούν κυρίως την εφαρμογή και υλοποίηση αντισταθμιστικών μέτρων που δεν εμπίπτουν στα πλαίσια αξιολόγησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον αυτού του έργου.

Στα πλαίσια του έργου δεν υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος απόψεις ή παραστάσεις από το κοινό, σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της σχετικής Γνωστοποίησης σε δύο (2) εφημερίδες ημερήσιας κυκλοφορίας.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΜΑΪΟΣ, 2024

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (I): ΟΡΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

ΕΡΓΟ: ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΙΣΧΥΟΣ 6MW, ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΕΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ», ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΨΕΜΑΤΙΣΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΧΟΙΡΟΚΟΙΤΙΑΣ, ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ (ΛΑΡ/00939/2021)

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Γενικοί Όροι:

1. Ο κύριος του έργου φέρει ακέραιη την ευθύνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων, μέτρων και περιορισμών που επιβάλλονται με την παρούσα Γνωμοδότηση.
2. Ο κύριος του έργου δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης διατάξεων της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους περιβαλλοντικούς όρους του έργου.
3. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο το Τμήμα Περιβάλλοντος θα μπορεί να επιβάλει νέους περιβαλλοντικούς όρους για την προστασία του περιβάλλοντος και οι οποίοι θα είναι άμεσα εφαρμόσιμοι από τον κύριο του έργου.
4. Όλες οι εργασίες ανέγερσης και λειτουργίας του έργου να συμμορφώνονται με τους σχετικούς με την προστασία του περιβάλλοντος νόμους, κανονισμούς, διατάγματα και τροποποιήσεις που διέπουν αυτούς όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή και αντικαθίστανται.
5. Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή/και το υπέδαφος ή στα νερά ουσιών που ρυπαίνουν ή τείνουν να ρυπάνουν τα υπόγεια ή/και τα επιφανειακά νερά ή/και το έδαφος, σύμφωνα με τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 (Αρ. 106(I)/2002) μέχρι 2013 [ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος – www.moa.gov.cy/environment, στη διαδρομή Διεθνείς Νομοθεσίες, Ευρωπαϊκό κεκτημένο, Εθνική Νομοθεσία/Εθνική Νομοθεσία/Έλεγχος και Προστασία της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους], εκτός εάν η απόρριψη γίνεται σύμφωνα με Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων που παραχωρείται από τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.
6. Απαγορεύεται αυστηρά η καύση αποβλήτων ή άλλων ουσιών ή αντικειμένων.
7. Να χρησιμοποιείται μόνο το υφιστάμενο οδικό δίκτυο για την εξυπηρέτηση των αναγκών κατασκευής, λειτουργίας και αποξήλωσης του έργου.
8. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής και λειτουργίας του έργου να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.
9. Να υπάρχει εύκολη πρόσβαση σε όλα τα σημεία του έργου για τις περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.
10. Ο κύριος του έργου να ενημερώνει τον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος σε περίπτωση ατυχήματος ή αμέλειας.

11. Να ετοιμαστεί κατάλληλο πρόγραμμα για σωστή ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού, ώστε να διασφαλιστεί η σωστή εφαρμογή των περιβαλλοντικών όρων της παρούσας Γνωμοδότησης κατά το στάδιο κατασκευής και λειτουργίας του έργου.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο κατασκευής του έργου:

12. Ο εργολάβος να συμμετέχει σε αδειοδοτημένο Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης Α.Κ.Κ., ή να διατηρεί και λειτουργεί αδειοδοτημένο Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Κ.Κ.), που εκδίδεται δυνάμει των Αποβλήτων Νόμων του 2011 μέχρι 2022 και Κανονισμών του 2023(Κ.Δ.Π. 112/2023) και των εκάστοτε τροποποιήσεών τους.

13. Στην περίπτωση που ο εργολάβος θα διαχειριστεί ο ίδιος κάποια από τα μη επικίνδυνα απόβλητα, να κατέχει εν ισχύ Άδεια Διαχείρισης Αποβλήτων ή Πιστοποιητικό Καταχώρησης στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων, που εκδόθηκαν δυνάμει των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022, για συλλογή και μεταφορά ή/και την επεξεργασία των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις δραστηριότητες που διενεργούνται για την ολοκλήρωση των προνοιών του έργου.

14. Σε περίπτωση που δε θα τα διαχειριστεί ο ίδιος υποχρεούται να παραδίδει τα απόβλητα σε Αδειοδοτημένους Φορείς ή Κατόχους Πιστοποιητικού ή να στηριχθεί στις δυνατότητες άλλου Φορέα που κατέχει τα πιο πάνω προαπαιτούμενα, για τη συλλογή και μεταφορά των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις εργασίες του έργου.

15. Ο εργολάβος σε περίπτωση που τα παραγόμενα Α.Κ.Κ δεν θα επεξεργαστούν στον χώρο παραγωγής τους προς επαναχρησιμοποίηση ή για επεξεργασία στο έδαφος (land treatment) από την οποία προκύπτει όφελος για τη γεωργία ή την οικολογική βελτίωση (R10), θεωρούνται απόβλητα και πρέπει να μεταφέρονται σε αδειοδοτημένες Μονάδες για Επεξεργασία/Ανακύκλωση Α.Κ.Κ.

16. Ο εργολάβος να υπογράφει το σχετικό Έντυπο Αναγνώρισης και Παρακολούθησης (Κ.Δ.Π. 31/2016) σε κάθε παράδοση και να απαιτεί αντίγραφο του Συλλέκτη-Μεταφορέα που παρέλαβε τα απόβλητα. Τα αντίγραφα θα πρέπει να τηρούνται ως αποδεικτικά στοιχεία της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων και να αποστέλλονται στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος με την ολοκλήρωση του έργου ή όποτε τους ζητηθούν.

17. Πριν την έναρξη εκτέλεσης του έργου να ετοιμαστεί και να φυλάσσεται στο εργοτάξιο ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης Αποβλήτων Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΚΚ) σύμφωνα με τις πρόνοιες των Κανονισμών του 2023 (Κ.Δ.Π.112/2023) για την διαχείριση των ΑΚΚ, στα πλαίσια των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 μέχρι 2022.

18. Ο επιβλέπων μηχανικός να έχει την ευθύνη παρακολούθησης υλοποίησης του ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης των Α.Κ.Κ, σύμφωνα με τον Κανονισμών του 2023 (Κ.Δ.Π.112/2023).

19. Σε περίπτωση που οι χώροι των εργοταξίων δεν δύναται να περιοριστούν αποκλειστικά εντός των τεμαχίων χωροθέτησης του έργου, τότε να εφαρμόζονται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων (Διαχείριση Αποβλήτων από Κατασκευές και Κατεδαφίσεις) Κανονισμών του 2023 [Κ.Δ.Π. 112/2023], για εξασφάλιση έγκρισης για χώρο εργοταξίου, εκτός των τεμαχίων του έργου.

20. Να ετοιμαστεί Διαχειριστικό Σχέδιο εργοταξίου που να εφαρμόζεται κατά την κατασκευή του έργου. Το εν λόγω σχέδιο να προβλέπει την ορθολογική διαχείριση του εργοταξίου (περιλαμβανομένης και της συλλογής και διάθεσης/απόρριψης αποβλήτων, μεταχειρισμένων μηχανέλαιων, άχρηστων υλικών, αποβλήτων από εκσκαφές, κλπ.) η οποία να φαίνεται μέσα από χωροθετικά σχέδια, στα οποία να φαίνονται ευκρινώς οι διάφοροι χώροι, όπως ο χώρος για την ασφαλή αποθήκευση καυσίμων και χημικών, οι υγειονομικές διευκολύνσεις, οι διαδρομές διακίνησης των βαρέων και άλλων οχημάτων, κλπ. Επίσης, στα χωροθετικά σχέδια οργάνωσης εργοταξίου να παρουσιάζονται ξεχωριστά ο χώρος προσωρινής αποθήκευσης των πρώτων υλών και αποβλήτων, των επικίνδυνων αποβλήτων, τα γραφεία και οι χώροι στάθμευσης.
21. Υγρά τα οποία είναι αποθηκευμένα στο εργοτάξιο (π.χ. μη χρησιμοποιημένα μηχανέλαια, καύσιμα, κλπ.) και που θα μπορούσαν να διαρρεύσουν στο περιβάλλον, να φυλάσσονται σε κατάλληλα δοχεία και σε στεγασμένο χώρο με βάση από μπετόν και με περιτοίχισμα.
22. Στους χώρους του εργοταξίου να υπάρχουν απορροφητικά υλικά (π.χ. πριονίδι, άμμος) σε επαρκείς ποσότητες ώστε να μπορούν να συγκρατούνται καύσιμα και λιπαντικά σε περίπτωση διαρροής τους. Μετά τη χρήση τους τα απορροφητικά υλικά να συλλέγονται και να διατίθενται σε αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης με βάση τις πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022.
23. Τα στερεά ή/και επικίνδυνα απόβλητα από τις διάφορες εργασίες κατασκευής και συντήρησης του εξοπλισμού και από τυχόν διαρροές (μεταχειρισμένα μηχανέλαια, λιπαντικά, κενοί περιέκτες καυσίμων, πετρελαιοειδών, λιπαντικών, διαλυτών και άλλων επικίνδυνων χημικών ουσιών, ρυπασμένα προσροφητικά υλικά) να αποθηκεύονται προσωρινά, σε κατάλληλα στεγανά δοχεία που να διατηρούνται σε καλή κατάσταση και να μην παρουσιάζουν διαρροές, σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο εντός των ορίων της ανάπτυξης, στον οποίο θα υπάρχει περιορισμένη πρόσβαση και σχετική σήμανση, με αδιαπέραστες επιφάνειες και προστατευμένοι από τις καιρικές συνθήκες. Στη συνέχεια να παραδίδονται χωρίς καθυστέρηση σε αδειοδοτημένους συλλέκτες για μετέπειτα διάθεση σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022.
24. Η προσωρινή αποθήκευση των στερεών αποβλήτων που θα προκύψουν από την κατασκευή του έργου, καθώς και οι πρώτες ύλες οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν, να τοποθετηθούν σε χώρο εντός των ορίων του τεμαχίου και σε σημεία τα οποία δεν θα δημιουργήσουν οποιαδήποτε όχληση.
25. Τα απόβλητα συσκευασίας που θα προκύπτουν να συλλέγονται, να διαχωρίζονται και να αποθηκεύονται προσωρινά με τρόπο που να μην επιβαρύνουν το περιβάλλον. Τα εν λόγω απόβλητα να παραδίδονται σε αδειοδοτημένες μονάδες διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022.
26. Να καταρτιστεί Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης το οποίο να εφαρμόζεται, κατά τη διάρκεια των εργασιών υλοποίησης του έργου, σε περίπτωση ατυχήματος, διαρροής ουσιών (ειδικά επικίνδυνων) στο έδαφος, φωτιάς, έκρηξης, πυρκαγιάς, πλημμύρας, σεισμού και τραυματισμού προσώπου. Σε τέτοιες περιπτώσεις να ειδοποιούνται αμέσως οι εκάστοτε αρμόδιες αρχές.
27. Για τις υγειονομικές ανάγκες του προσωπικού των εργοταξίων να τοποθετηθούν χημικές τουαλέτες εντός των χώρων των τεμαχίων του έργου. Τα υγρά απόβλητα από τις χημικές τουαλέτες

να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς συλλογής και μεταφοράς, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται.

28. Κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για ελαχιστοποίηση και καταστολή της σκόνης. Για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων από τη δημιουργία σκόνης προτείνονται τα πιο κάτω μέτρα, όπως:

- i. Όλοι οι χώροι και οι οδικές προσβάσεις που θα χρησιμοποιούνται από οχήματα να διαμορφωθούν κατάλληλα και να επιστρωθούν με υλικά που θα περιορίζουν την εκπομπή σκόνης στην ατμόσφαιρα, εάν απαιτηθεί.
- ii. Να υπάρχει πρόγραμμα δρομολογίων οχημάτων ώστε αυτά να ελαχιστοποιηθούν με στόχο την κατά το δυνατό μικρότερη έκλυση αέριων ρύπων και σκόνης.
- iii. Τα οχήματα μεταφοράς να διατηρούν χαμηλές ταχύτητες κίνησης (10 χλμ./ ώρα) στους χωμάτινους δρόμους.
- iv. Κατά τη μεταφορά χύδην υλικών από και προς το εργοτάξιο να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των φορητών οχημάτων μεταφοράς και το φορτίο να είναι σκεπασμένο.
- v. Να γίνεται διαβροχή όταν και όπου απαιτείται και ιδιαίτερα στους χώρους όπου διεξάγονται χωματουργικές εργασίες και στους διαδρόμους κίνησης των οχημάτων του εργοταξίου.
- vi. Όταν απαιτείται να γίνεται διαβροχή και των θαλάμων αποθήκευσης αδρανών υλικών για την αποφυγή δημιουργίας σκόνης και εφόσον επικρατεί άνεμος ισχυρότερος των 4 Beaufort, να καλύπτονται οι σωροί με φύλλα πλαστικού.
- vii. Οι χωματουργικές εργασίες να αποφεύγονται κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων για τον περιορισμό τυχόν επιφανειακών απορροών επιβαρυμένων με αιωρούμενα σωματίδια.
- viii. Να μειωθεί κατά το δυνατόν η εναπόθεση / απόσπαση υλικών σε και από σωρούς και η εναπόθεση / απόσπαση υλικών σε και από σωρούς να πραγματοποιείται από το ελάχιστο δυνατό ύψος έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία κονιορτού.
- ix. Κανένα όχημα μεταφοράς, σκάφος ή κάδος τοποθέτησης αδρανών υλικών να περιέχει υλικό μετά το πέρας των ημερήσιων εργασιών.

29. Να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα ελαχιστοποίησης του θορύβου, όπως:

- i. Χρήση νέων μοντέλων μηχανημάτων και οχημάτων του εργοταξίου
- ii. Τακτική συντήρηση και λειτουργία όλων των μηχανημάτων/οχημάτων του εργοταξίου
- iii. Χρησιμοποίηση αντιδονητικών βάσεων και αποσβεστών στα πλαίσια των μηχανών
- iv. Χρήση σιγαστήρων και πλευρικών παραπτετασμάτων.
- v. Τήρηση του ωραρίου εργασίας. Οι θορυβώδεις εργασίες να γίνονται κατά τη διάρκεια κανονικών ωρών εργασίας.

- vi. Να γίνεται σωστός προγραμματισμός των κατασκευαστικών εργασιών ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η συγκέντρωση και η ταυτόχρονη λειτουργία πολλών μηχανημάτων στο εργοτάξιο.
- vii. Να τηρείται κατάλληλο πρόγραμμα δρομολογίων των βαρέων οχημάτων του εργοταξίου για την ελαχιστοποίηση αυτών, με σκοπό την κατά το δυνατό μικρότερη όχληση από την εκπομπή περιβαλλοντικού θορύβου.
30. Κατά τον σχεδιασμό της εγκατάστασης να ληφθεί υπόψη η αποφυγή πιθανών αντανάκλασεων και ενοχλήσεων σε περιόικους ή και διερχομένους τόσο στο άμεσο εγγύς περιβάλλοντα χώρο όσο και σε μακρινές αποστάσεις.
31. Η περίφραξη, να μην στερεωθεί στο έδαφος με μπετόν. Να τοποθετηθεί ειδική περίφραξη, η οποία θα είναι φιλική προς το περιβάλλον, ώστε η πανίδα της περιοχής, να μπορεί να εισέρχεται και να εξέρχεται ελεύθερα. **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
32. Να μη γίνει συμπίεση ή σφράγιση του εδάφους, ώστε να περιοριστεί ο κίνδυνος πλημμύρας και υδατικής διάβρωσης.
33. Το επιφανειακό έδαφος να διαφυλαχθεί για τη διατήρηση της ικανότητας απορρόφησης των όμβριων υδάτων.
34. Να εξαιρεθούν από τον σχεδιασμό της ανάπτυξης τα τμήματα του τεμαχίου 253 και του τεμαχίου 252, όπως φαίνεται στο συνημμένο σχέδιο που παρατίθεται ως παράρτημα, καθώς σε απόσταση περίπου ενός (1) χιλιομέτρου εντοπίζεται φωλιά του είδους καθορισμού της ΖΕΠ *Aquila fasciata*. **Ουσιώδης όρος από ΕΟΑ**
35. Να μεταφερθεί η περίφραξη του έργου ώστε να μην περικλείει τα τμήματα των τεμαχίων 253 και 252, όπως φαίνεται συνημμένο σχέδιο που παρατίθεται ως παράρτημα, και στα τεμάχια αυτά να φυτευτούν είδη που απαντώνται στην γύρω περιοχή ώστε να αποκατασταθεί η φυσική βλάστηση. **Ουσιώδης όρος από ΕΟΑ**
36. Για τη σύνδεση με το δίκτυο της ΑΗΚ να χρησιμοποιηθούν οι υφιστάμενες γραμμές. **Ουσιώδης όρος από ΕΟΑ**
37. Να εφαρμοστεί ειδική, κατάλληλη μόνωση όλων των καλωδίων σύνδεσης του έργου με το δίκτυο της ΑΗΚ καθώς και των καλωδίων σύνδεσης με τον υποσταθμό της ΑΗΚ τόσο για το υπό εξέταση έργο, όσο και για το υφιστάμενο, για την αποτροπή ηλεκτροπληξίας των πτηνών. Οι σχετικές προδιαγραφές για την μόνωση των καλωδίων θα παρασχεθούν από την ΑΗΚ η οποία έχει υλοποιήσει στο παρελθόν και εφαρμόζει παρόμοιας φύσης εφαρμογές. **Ουσιώδης όρος από ΕΟΑ**
38. Να γίνει χρονικός προγραμματισμός της φάσης κατασκευής σε συνεννόηση με την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, έτσι ώστε να πραγματοποιηθεί εκτός της περιόδου αναπαραγωγής ή/και μετανάστευσης των ειδών ορνιθοπανίδας. **Ουσιώδης όρος από ΕΟΑ**
39. Να χρησιμοποιηθεί το υφιστάμενο οδικό δίκτυο. Να μη γίνει βελτίωση, αναβάθμιση, διαπλάτυνση, ασφαλτόστρωση ή εγγραφή του υφιστάμενου οδικού δικτύου, το οποίο αποτελείται από χωματόδρομους. **Ουσιώδης όρος από ΕΟΑ**

40. Να πραγματοποιηθούν φυτεύσεις/δημιουργία φυτοφρακτών περιμετρικά του φωτοβολταϊκού πάρκου, ώστε να διατηρηθεί η συνδεσιμότητα των ενδιαιτημάτων. Για την επιλογή των ειδών που θα χρησιμοποιηθούν, ο κύριος του έργου να διαβουλευτεί με το Τμήμα Δασών για τη λήψη κατευθυντήριων οδηγιών. **Ουσιώδης όρος από ΕΟΑ**

41. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας των εργαζομένων.

42. Ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει τον περιβάλλοντα χώρο μετά την εκτέλεση των κατασκευαστικών έργων.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο λειτουργίας του έργου:

43. Να γίνει κατάλληλη σήμανση και να απαγορεύεται η είσοδος στην εγκατάσταση σε οποιοδήποτε μη εξουσιοδοτημένο άτομο ώστε να ασφαλιζεται η παρεμπόδιση ελεύθερης πρόσβασης σε αυτόν.

44. Να υπάρχει ετοιμότητα εκ μέρους του κύριου του έργου, ο οποίος σε συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία να λάβει τα κατάλληλα μέτρα (π.χ. αποψίλωση ξηράς βλάστησης κ.λπ.), συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης υποδομής αντικεραυνικής προστασίας, και να προμηθευτεί τον απαιτούμενο πυροσβεστικό εξοπλισμό (πυροσβεστήρες κ.λπ.) για αντιμετώπιση πυρκαγιάς, έκρηξης και άλλων έκτακτων περιστατικών που θα επηρεάσουν το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον.

45. Να εξασφαλίζεται κατάλληλη πρόσβαση σε πυροσβεστικά οχήματα σε όλη την έκταση της ανάπτυξης.

46. Εφόσον γίνεται υγρός καθαρισμός των φωτοβολταϊκών πλαισίων, τότε να χρησιμοποιείται πιεστικό σύστημα νερού χαμηλής κατανάλωσης.

47. Σε περίπτωση που χρειαστεί να γίνει μερική διαχείριση της άγριας βλάστησης στο χώρο που θα έχουν τοποθετηθεί τα πλαίσια τότε αυτή θα γίνεται με χειρωνακτικούς τρόπους, χωρίς τη χρήση εντομοκτόνων ή ζιζανιοκτόνων, εκτός της κύριας περιόδου φωλεοποίησης. **Ουσιώδης όρος από ΕΟΑ**

48. Οποιαδήποτε απόβλητα προκύπτουν από τη λειτουργία και συντήρηση του εξοπλισμού, ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να τα παραδίδει σε αδειοδοτημένο διαχειριστή σύμφωνα επίσης, με τους Περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2022.

49. Να μην χρησιμοποιείται φωτισμός το βράδυ σε ολόκληρη την εγκατάσταση. Φωτισμός να χρησιμοποιείται αν απαιτείται μόνο σε έκτακτες περιπτώσεις.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο αποξήλωσης του έργου:

50. Η αποξήλωση του έργου να γίνεται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομικό πλαίσιο.

51. Ο κύριος του έργου υποχρεούται με τον τερματισμό της λειτουργίας του να διασφαλίσει ότι θα αποκαταστήσει:

i. Κάθε ζημιά που ενδεχομένως έχει προκληθεί στο περιβάλλον από τη λειτουργία τους.

ii. Το φυσικό περιβάλλον με τη διαμόρφωση και ένταξη του χώρου των εγκαταστάσεων στο περιβάλλον ώστε να επιτυγχάνεται η αναβάθμιση διατήρηση του τοπίου. Αυτό θα επιτευχθεί με την υποβολή κατάλληλων σχεδίων με την πάροδο του χρόνου προς την Περιβαλλοντική Αρχή.

52. Κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΜΑΪΟΣ, 2024

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΙΙ): ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΦΒ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΡΑΞΗΣ.

ΕΡΓΟ: ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΙΣΧΥΟΣ 6ΜW, ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΕΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ», ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΨΕΜΑΤΙΣΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΧΟΙΡΟΚΟΙΤΙΑΣ, ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ (ΛΑΡ/00939/2021)

